

Anežka Česká

napsal Luděk Strašák, rozšířila Iva Hojková

Osoby:

1. Vypravěč

2. Anežka (1) – Anežka tříletá, Anežka (2) – Anežka osmiletá

3. Anežka (3) – Anežka osmnáctiletá, Anežka (4) – Anežka dospělá řeholnice – Anežka 3 a 4 může být shodná, v řeholním šatě bude vypadat starší, za vyprávění vypravěče a dopisu Kláry se může převléknout

4. Přemysl, Anežčin otec (Přemysl Otakar I.)

5. Konstancie, Anežčina matka

6. Sluha

7. Jindřich – nemusí vystupovat jako osoba na jevišti, stačí, když někdo řekne NE

8. Klára

9. Sedlák

10. Matka s umírajícím dítětem

11. Sestra na vrátnici - fortnýřka

12. Zraněný, kterého bude Anežka ošetřovat – může a nemusí být

Vypravěč: „Píše se rok 1211. Na dvoře krále Přemysla Otakara I. a jeho ženy Konstancie Uherské se stala radostná událost.“

Přemysl: „Pojďte se všichni se mnou radovat, narodila se mi dcera!“

Sluha: „Gratuluji, pane králi.“

Přemysl: „Díky. Takže kromě tří synů mám teď s Konstancií už čtvrtou dceru.“

Sluha: „Proč jste se zarazil, pane králi?“

Přemysl: „Já jsem si uvědomil, že pro ni ještě nemám jméno.“

Sluha: „To se musí napravit.“

Přemysl: „Tak honem... Mohla by se jmenovat třeba Markéta.“

Sluha: „Dovoluji si upozornit, pane, že tak se už jedna vaše dcera jmenuje. Z prvního manželství.“

Přemysl: „Aha. Nevadí. Vezmeme to podle abecedy. Tak, Adéla..., ta ne, ta ještě nevečeřela, Adriana

– to taky není ono, Agáta taky ne, to zní jako strom, Alena, Alžběta, Aničku už máme ... Co takhle Anežka?“

Sluha: „Skvělý výběr, pane králi. Ohlaste to do celého světa.“

Přemysl: „Slyšte, slyšte, zdraví vás právě narozená princezna Anežka!“

Vypravěč: „Čas plynul a Anežce byly za chvíli tři roky. A stalo se něco, co bylo v tu dobu běžné. Zásnuby.“

Konstancie: „Anežko, pojd' sem, musím ti říct něco důležitého.“

Anežka (1): „Ale ploč, maminko, já ještě musím naklmit panenku. Malá, malá...“

Konstancie: „Anežko, máme pro tebe ženicha.“

Přemysl: „Je to polský kníže Konrád.“

Anežka (1): „Konlád? To je ale divný jméno.“

Konstancie: „A až vyrosteš, vezme si tě za ženu.“

Anežka (1): „A bude mít Konlád lád moje panenky?“

Konstancie: „To víš, že bude!“

Vypravěč: „Ve třech letech byla Anežka spolu se svou o sedm let starší sestrou poslána do kláštera v polské Třebnici, aby byla vychovávána pro svého budoucího ženicha. Jenomže její ženich, mimochodem syn svaté Hedviky, umřel, a Anežka s Aničkou se po necelém roce vracely z Třebnice zpět. Anežka se potom vzdělávala v klášteře v Doksanech. A byla spokojená, než jí do toho zase začali mluvit rodiče.“

Konstancie: „Anežko, je ti osm let, měla bys začít myslet na vdávání.“

Přemysl: „Abychom rozšířili náš vliv, bylo by dobré vzít si Jindřicha Sedmého, knížete z Německa.“

Anežka (2): „A je to nutné, tatínku?“

Přemysl: „Ano, je to nutné.“

Vypravěč: „... řekl tatínek a poslal Anežku na výchovu ke dvoru německého císaře. Když bylo Anežčinu nápadníkovi 15 let, najednou se rozhodl:“

Jindřich: „No, Anežku, tu si tedy nevezmu. Ne a ne a ne!“

Vypravěč: „Anežka byla volná, ale na nápadníky čekat nemusela. Ucházel se o ni anglický král a potom dokonce samotný císař Fridrich. Ale Anežka mu řekla prostě a jednoduše:“

Anežka (3): „Ne.“

Vypravěč: „Měla totiž už úplně jiný plán.“

Anežka (3): „Vybrala jsem si ženicha, který nezklame. Ženicha, se kterým budu šťastná. Ženicha, který mi dá život věčný.“

Konstancie: „Anežko, co to povídáš, jak jsi na něco takového vůbec přišla.“

Anežka: „Mým největším přáním je vstoupit do kláštera jako Klára v Itálii. I když je tak daleko, je mi jako rodnou sestrou, chci žít jako ona. Byla bych ráda, aby mým ženichem byl sám Ježíš.“

Konstancie: „Ale Anežko, vždyť máš všechno, co si jen můžeš přát. Ty opravdu chceš odmítnout manželství a vstoupit do kláštera? A kam u nás do kláštera?“

Anežka (3): „Ano, maminko. Ten klášter tady založím a sama do něj vstoupím. Budeme žít podle sestry Kláry a bratra Františka, kteří žijí dobrý život podle Ježíše v Itálii. Vše potřebné k tomu vím právě od Kláry. Podívej. *(Ukazuje mamince dopis.)* A také moc chci pomáhat chudým a nemocným, bylo by pěkné postavit špitál pro chudé.“

Konstancie: „A víš, co tě všechno čeká?“

Anežka (3): Nevím co, ale vím, kdo mě tam čeká. Je to Ježíš, který mě vezme pod svou ochranu.“

Vypravěč: „Řekla Anežka a založila v Praze nejdřív špitál, potom klášter, do kterého nakonec sama vstoupila. A nebylo to nic snadného. Brzo ráno vstávat, každou třetí hodinu se modlit a žít v odříkání. Anežka si vyvolila řeholi svatého Františka a rok, kdy vstoupila do kláštera, se dá velice snadno zapamatovat. 1, 2, 3, 4, neboli 1234. Anežka si často dopisovala se svatou Klárou.“

Klára: *Může se objevit v řeholním šatě na scéně, jak brkem píše dopis (text může být už vlastně napsaný, a Klára jak ho „bude psát“, ho může číst)* : „Dnešního dne již zajisté podaří se mi

dopsati dopis již v pořadí třetí, nejdražší sestře v Kristu, Anežce milé z Čech. Jakou radost mi působí, že tuto sestru, i když tak vzdálenou kdesi v Čechách, mám. Sice ta vzdálenost nám neumožní, abychom se kdy potkali.

Ráda bych ji povzbudila, aby s moudrostí, s přísnou mírností a s důvěrou v Ježíši Krista, Pána našeho, vedla svou řeholi a ostatní sestry.

Ano, zde jsem včera skončila ...

Avšak my zdravé se postíme denně kromě nedělí a Vánoc. Během celých Velikonoc ale, jak říká list blaženého Františka, o svátcích Panny Marie a svatých apoštolů se také nemusíme postit, jen kdyby svátky připadly na pátek. A jak již bylo řečeno, my, které jsme zdravé a silné jíme vždy postní jídla.

Vždyť protože tělo naše není ze železa, ani pevnost naše není pevností kamene, ale jsme velmi křehké a náchylné ke vší tělesné slabosti, žádám Tě a v Pánu prosím, nejdražší, aby ses moudře a rozvážně vystříhala nerozvážné a nemožné přísnosti v postu, o níž jsem se dozvěděla, že jsi podstoupila, abys živá vyznávala Pána a svému Pánu sloužila rozumnou bohopoctou a svou obětí stále ochucenou solí. Buď vždy zdráva v Pánu, jak i já si přeji být zdráva, a jak mě tak i mé sestry doporučuj ve svých svatých modlitbách.“

Vypravěč: „Často si Anežka také psala s papežem Řehořem IX. Po několika letech papež povolil Anežce vytvoření nového řádu, který se staral ve špitálu o nemocné. Jak jej nazveme?“

Anežka (4): „Mohli by to být třeba anežkovníci, ale to zní divně. Pojmenuji je podle oblečení. Budou to křižovníci s červenou hvězdou.“

Vypravěč: „A stalo se tak. Křižovníci s červenou hvězdou jsou jediným řádem, který založil český světec. Anežka byla využívána všemi, chodili za ní lidé do kláštera, žádali jí o pomoc, o radu, o zázrak. Jiné sestry tyto chudáky už ani k Anežce nechtěly pouštět, protože se bály o Anežčino zdraví. Anežka si však na ně vždy čas udělala.“

U brány stojí matka s dítětem a sedlák a chtějí jít dovnitř. Fortnýřka je však nechce pustit dál. Anežka mezitím o kousek dál někoho ošetřuje.

Fortnýřka: „Vždyť vy naši ubohou sestru usoužíte.“

Matka dítěte: „Pust' mě, prosím dovnitř. Mé dítě je na pokraji smrti. Ona jej jistě uzdraví.“

Sedlák: „Anežko, matičko chudých, pomoz!“ *křičí již na prahu utrmácený sedlák. A chvějícím se hlasem vypravuje:* „Neprávem mě pán vsadil do vězení, tak tak jsem unikl. Teď mi jde o život. Jenom sestra Anežka mě může zachránit, pusťte mě k ní.“

Fortnýřka: „Co mám s vámi dělat, vždyť byste stejně nedali pokoj, dokud byste nedosáhli svého. Pojdte dál, ale jen na chvíli. Vždyť pomalu už naše milá starší sestra ani nejí a na spánek ani nevzdechne, jen vám se rozdává, jen na vás myslí, jen pro vás hledá rady u Boha, postí se a modlí se po celou noc. Už je to na ní také vidět. Nejedna vráska zklíkatila její krásné čelo, tatam je svěžest mládí.“

Matka dítěte: „Pro nás je stále krásná v našich očích, když stále divy činí. I mého broučka uzdraví. Má sousedka prý byla nemocná, jen však pojedla jablíčko, které jí starší sestra poslala, hned byla uzdravena.“

Sestra fortnýřka kýváním hlavy potvrzuje, že je to pravda. Tu vchází Anežka a vítá všechny úsměvem.

Vypravěč: „Ještě ani Anežce nestačili vypovědět svoje trampoty, už se nemocné dítě usmívá a spokojeně pobroukává, to se ho Anežka jen letmo dotkla, to mu jen křížiček na čílko udělala, a smrt je za horama.“

Matka radostí padá na kolena: „Děkuji ti, sestro Anežko.“

Anežka: „Ne přede mnou. Před Bohem poklekej, je ukryt ve Svátosti Oltářní. Jdi do chrámu a tam mu děkuj. To on ti dítě uzdravil. Jen Bůh ví, zdali je duši lépe na světě anebo na věčnosti.“

Sedlák: „Krásné divy dokážeš, Anežko naše velká.“

Anežka: „Tak nemluv, sedláče. Veliký jest jen Bůh. A o svůj krk se neboj. Vedeš-li spor spravedlivě a na Boha myslíš, pomůže ti, aby vše dobře dopadlo. Pamatuj také, že Bůh i smrt může proměnit v sladkost.“

Všichni odejdou.

Vypravěč: „Již za svého života v klášteře vyprošovala Anežka zázraky. Ne ona, nýbrž Bůh jejím prostřednictvím činil zázraky, pro její lásku, oběť, pro její modlitby. Pomáhala druhým, řešila a hasila mnohé politické problémy. Zabránila např. válce mezi otcem a synem. Dostala k tomu velký dar od Boha být na dvou místech zároveň, cizím slovem se tomu říká bilokace. Jako řeholnice totiž nemohla chodit ven z kláštera a přitom toužila co nejrychleji usmířit svého bratra, krále Václava I. se svým synovcem, princem Přemyslem Otakarem II. Při modlitbě se najednou ocitla u svého bratra, krále Václava a přesvědčila ho o tom, že jeho syn se s ním chce usmířit a lituje toho, že chtěl proti svému otci vyhlásit válku. A tak uchránila svůj lid od neštěstí. Avšak jiné války čekaly na český lid. Anežka se dožila toho, že její synovec, Král železný a zlatý, Přemysl Otakar II., padl v bitvě na Moravském poli.“

Vypravěč: „Anežka zemřela tři roky po jeho smrti 2. března roku 1282, v temném období našich dějin, které je známé jako doba Braniborů v Čechách.“

Anežka (4): „Pochovaná jsem byla ve svém klášteře v Praze, který se dodnes jmenuje Anežský klášter.“

Vypravěč: „Protože Anežka zemřela v pověsti svatosti, snažila se Eliška Přemyslovna o to, aby princezna Anežka byla brzo prohlášena za svatou.

V současné době ale nevíme, kde je Anežka pohřbená, protože patrně z obav před záplavami byly její ostatky vyzvednuty asi roku 1322 z kaple a někam přeneseny. Traduje se, že řádové sestry prchající před husitskými vojsky ostatky odnesly a uložily na neznámé místo. Již od 15. století se například připomíná proroctví, podle něhož "pokojné a šťastné časy v zemi české nastanou, když obyvatelé tělo blahoslavené Anežky najdou".

Trvalo více než 600 let, než byla prohlášena za blahoslavenou, a její svatořečení proběhlo před pětadvaceti lety. Anežka byla v Římě na podzim 12. listopadu roku 1989 svatořečena papežem Janem Pavlem II. A my k ní můžeme volat:“

Všichni: „Svatá Anežko, přimlouvej se za nás!“